

Ne Olacak Bu Suriyeliler?

“Sığınmacılar Çalıştayı” Sonuç ve Değerlendirmeler:

Ülkemizdeki sığınmacılar, onların tamamına yakınıni oluşturan Suriyeliler, toplum onları her ne kadar istemese de bir insanlık dramı sergilemektedir.

Bu konuyu bir panel veya çalıştay toplantısı ile ele almayı, ortaya konacak bilgi ve paylaşımları bir rapor şeklinde kitaplaştırmayı uzunca bir zaman süresince düşündük. Ne, biz yaptık ettik, onları korumaya aldık, onlar misafirimizdir diyebileceğimiz konumdaydık ne de insani değerleri görmezden gelebilecek vicdan sorumluluğundaydık.

Güneydoğum Derneği olarak, **Ankara Ticaret Borasının** ev sahipliği ve desteğiyle “**Sığınmacılar, Sorunlar ve Çözüm Önerileri**” başlığıyla organize ettiğimiz çalıştay, gerek katılımcı profili, gerekse konulara bakış ve ele alış yönünden son derece yüksek seviyede gerçekleşti. 12 Mayıs 2016 tarihinde, teknolojik donanımı en üst düzeyde bir salonda çalışılan sığınmacılar konusu, hangi açıdan bakılsa, hangi pencereden konuşulsa yürekleri karartan, geleceğe dair düşünceleri zorlayan bir toplumsal olgu olarak şekillenmiş durumda.

Çalıştaya Kilis, Gaziantep, Hatay, Mersin, Kayseri, Adıyaman, Ankara’dan sivil toplum temsilcileri; ORSAM, konunun resmi tarafı olan Türk Kızılayı, Göç İdaresi, AFAD, AB Bakanlığı, ilgili tüm bakanlıklar, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, üniversiteler, hukukçular ve ilgili kişi ve kesimler katılım sağladı.

Gün boyu konuşulan konular; Suriyelilerin Türkiye’ye etkileri, gelecekte ne olacakları, sığınmacı krizlerinin başka örnekleri, dünyadaki ve tarihteki sonuç ve etkileri irdelendi, fikirler paylaşıldı, çözüm önerileri üzerinde duruldu. Çalıştay boyunca salonda en önemli etkiyi, nüfusundan daha çok sığınmacı almış ve barındırmakta olan Kilis ilinin belediye başkanı ve milletvekili tarafından yapılan konuşmalar bıraktı. Ayrıca Kayseri’den, Mersin’den gelip çalışmaya katılmış bulunan Suriyeli dernek temsilcilerinin içinde buldukları zorlukları aktarmaları da yürekleri sızlatan türdendi.

Suriyeliler geldi, niye geldiler, ne zaman gidecekler, bizim fakirimiz zaten yeteri kadar varken başkalarının muhtaç insanlarını ne yapalım, onlar geldi biz işimizden olduk gibi, sayısı oldukça fazla verilebilecek sorular ve tepkiler toplumda mevcut bugün. Ancak bu tepkiler sessiz biçimde duruyor. Nihayetinde çalıştay esnasında bu durum dile getirildi, insanlar memnun değil ama seslerini çıkarmıyorlar dendi.

Bir de Suriyeliler cephesinden bakmak gerekirse, sorunları çok fazla ve çözüm bekliyorlar. Geri dönmeyi telaffuz etmiyorlar.

***

Çalışma esnasında değinilen konular ve getirilen açıklamalar şu şekilde özetlenebilir:

- Sığınmacılar bir servet mi yoksa yük mü? İşgücü ekonomisi alanında sığınmacı akımları özel bir yer tutmaktadır. Buna tüm dünyada göçmen ekonomisi denmektedir.
- Sığınmacılara sağlanan olanaklar gelen göçleri teşvik etti. Türkiye’de açık kapı politikası devam ediyor.
- En çok sığınmacı alan ülkeler Türkiye, Lübnan, Ürdün. Irak’ta Kürt bölgesinde yoğunluk oluşturuyor. Lübnan’da her 3-4 kişiden biri, Ürdün’de her 10 kişiden biri, Türkiye’de her 27 kişiden biri sığınmacıdır. Ürdün’de entegrasyon kabul edilmiyor, geri dönüşleri isteniyor. Yaklaşık 20 milyonluk Suriye’nin yarısı ülkeyi terk etmiş durumdadır, bunun da neredeyse yarısı ülkemizedir.

- Yaşanan sığınmacı krizlerinde %50'nin geri dönüşü görülmektedir, dolayısıyla nereden baksak 1,5 milyon Suriyeli vatandaşımız olacak. (bir başka düşünce sığınmacıların %80'inin geri dönmeyeceği yönünde idi).
- Türkiye'deki sığınmacılar için bugüne kadar 10 milyar dolar harcama yapılmış bulunuyor. Bu rakam sivil toplum harcamalarıyla birlikte 20 milyar dolardır.
- Gelen sığınmacıların %90-91'lik kesimi şehirlerde, %9-10 gibi bir kesimi de çadır kentlerde yaşamaktadırlar. 26 tane sığınmacı kampı bulunmaktadır (AFAD verileri).
- Suriye sığınmacıların %80'ini kadın ve çocuklar oluşturmaktadır.
- Günde 125-130 civarı çocuk dünyaya gelmektedir.
- İnsanlık tarihinin Büyük göçten sonraki en büyük göç hareketidir. Büyük göçte 700-800 binlik göç olmuştu. Şu an onun 4-5 katı büyüklükte bir göç söz konusudur.
- Tüm dünyada 153 bin Suriyeli yetim çocuk bulunuyor ve bunun 150 bini bizim kontrolümüzdedir.
- Tüm dünyada 250 milyon göçmenin 150 milyonu çalışan insan gücüdür.
- Ülkemizdeki sığınmacıların özellikle çalışma ve eğitim alanlarında önemli sıkıntıları vardır. Çalışma izni konusunda büyük sıkıntılar yaşanıyor. Çalışma başvurularını buldukları illerden yapabilirler ancak o ilin nüfusunun %10'unu geçemez başvuru sayısı. Sığınmacılar çalışabilir, şartlı sığınmacılar 6 aydan sonra çalışabilirler. Çalışma alanında çocuklar çok fazla yer alıyorlar.
- Çoğu kısım çocuklar eğitim alamıyor. Bilhassa yükseköğrenimle ilgili önemli sıkıntılar yaşanmakta. Suriye'de 20'ye yakın devlet üniversitesi ve 350 bin öğrencisi var. 80 bin civarı üniversite öğrencisi Türkiye'de eğitim bekliyor. Yükseköğrenim ile ilgili çalışmaların yapılması gerekmektedir.
- Zorunlu göçler konusunda bugüne kadar dünyada hiçbir akademik çalışma yapılmamıştır. Suriyelilerle ilgili süreç kuluçka dönemini yaşamaktadır.
- Sağlık hizmetlerine erişimde sorun yaşanmamaktadır.
- Suriyeliler konusunda hukuki statü eksikliği söz konusudur. Geçici koruma süresi 1+1 yıl, ancak şu anda süre çoktan geçmiştir.
- Kampların büyük kısmında sorun yok, kamp dışında sorunlar var. Mahkemelerde vekâletname alınamıyor, hukuk mahkemelerinde sıkıntı yaşanıyor.
- 11 Mayıs 2016 tarihi itibarıyla **Türkiye'deki Suriyeli sayısı 2 749 862** (Göç İdaresi verileri).

***

- Çalışmaya katılan Dünya Türkistan Derneği ile Afgan-Özbek dernek temsilcilerinden konuşmacılar ise kendileriyle ilgili şu bilgileri ve sorunları dile getirdiler:

- Afgan ve Doğu Türkistanlı mülteciler 1964-80-86-96 yıllarında geldiler. 1980'de Pakistan'dan Türkiye'ye aktarılan Afgan mülteciler Hatay'a yerleştiler. Sığınmacı akımı esnasında gelenlerin bir kısmı Avrupa'ya giderken Türkiye'ye yenileri geldi. Dolayısıyla sayı aşağı yukarı hep aynı oranda kaldı. Bugün **Türkiye'deki Afgan-Özbek Türkmen sığınmacılarının sayısı 25 bin** civarındadır. Bunların büyük bölümü vatandaşlığa geçmiştir. Son 5-6 yılda gelenlerin 1000 civarında bir kısmı kamplarda yaşamaktadırlar.
- Afgan-Özbeklerin sorunları Suriyelilere göre daha zor çözüüyor veya çözülmüyor. Bu insanların eğitilmesi, onlara iş imkânı sunulması gerekiyor. Sağlık hizmetlerinden yararlanmada sıkıntılar yaşanmaktadır.
- Avrupa'ya gitmek isteyenlerin içinden Avrupa çok sıkı mülakatla adam almaktadır. Vasıflı olanları almaktadır. Bu nedenle gidebilmek için 18 yıl bekleyen kişi vardır.

***

Türkiye'nin önemli toplumsal ekonomik ve sosyal sorunlarından olan

Çocuk gelinler,

İşsizlik,

Çocuk işçiler

Ve aile içi şiddet

Suriyeli sığınmacılarda da yoğun biçimde ön plana çıkmıştır.

Ayrıca kayıt dışı işgücü toplumsal anlamda sorgulanmaktadır.

***

Bu çalışmada konuşulan, paylaşılan her söz-fikir, çözümlenerek-derlenerek en kısa zamanda **Sığınmacılar** adıyla kitap olarak yayınlanacak ve kamuoyu ile paylaşılacaktır.

20.05.2016

duygusucuka@hotmail.com

*****

Çalıştay Katılımcı Listesi

Oturum Başkanları

Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ

Nihat ERİ

Başkent Ün. (Ady. Ün. Kurucu rek)

Milletvekili

Dernek Yöneticileri

Duygu SUCUKA

Faik YAVUZ

Güneydoğum

Ankara Ticaret Borsası

Kurum	İsim-Soyisim	Ünvan
BAKANLIKLAR		
Aile ve Sosyal Politikalar	İsmail YILDIRIM	Şb.Md.
Çevre ve Şehircilik	Altan ÖZMEN	İsk.D.Bşk.
Çalışma ve Sosyal Güvenlik	Ali Kemal SAYIN	Müsteşar Yrd.
Milli Eğitim	Sinan BOZDOĞAN	
	Selman IŞIK	uzman
Avrupa Birliği	Beyza TURAN	Mali İşbirliği Bşk.

ÜNİVERSİTELER		
Ufuk	Doç. Dr. Eda KARACAN	FEF (psikolog)
	Rahşan BEKTAŞ	FEF (psikolog)
TOBB-ETÜ	Yrd.Doç. Başak YAVÇAN	Siyaset Bil.Böl
Hacettepe	Oktay TATLICIOĞLU	İİBF Sos. Hiz. Bl.
Yıldırım Beyazıt	Yrd.Doç. Zafer SAĞIROĞLU	İTBF Sos.Böl.
Turgut Özal	Doç. Dr. İshak AYDEMİR	Sosyal Hiz. Böl.
Gaziantep	Öğr. Gör. Murat KILIÇ	

KAMU KURUMLARI		
Göç İdaresi Başkanlığı	Abdullah VERGİL	Çalışma Gr.Bşk.
	Ahmet BURAN	Göç Uzmanı
Göç İdaresi Ank. İl Md.lüğü	Vedat ASLAN	Uzman
YDT ve Akraba Top. Başk	Üzeyir GÖKSUN	Ortadoğu Uzmanı
Türk Kızılayı	Vural Can KURAL	Sorumlu
AFAD	İrfan KESKİN	Bilişim D.Bşkkanı
	Nihal TEKİN	Çal. Grb. Bşk.
	Ruhal FERAH	
BM Mülteciler Yük. Kom.	Paolo ARTİNİ	Bşk. Yrd.
	Derya KÖKSAL	Koruma Uzmanı

VALİLİKLER		
Ankara	Metin ARSLANBAŞ	Vali Yrd.
Adıyaman	Yunus Emre ALTINER	Vali Yrd.

BELEDİYELER		
Gaziantep	Abdullah AKSOY	Sos.İş.D.Bşk.
Kilis	Hasan KARA	Başkan

SİVİL TOPLUM		
ORSAM	Prof.Harun ÖZTÜRKLER	
	Yrd.Doç.Başak YAVCAN	
	Oytun ORHAN	
Türkiye Barolar Birliği	Uğur ALTUN	Mül.Hak.Çal.Gr.Bş
Ankara Barosu	Selen VARGÜN	Avukat
Save The Children -hatay	Gizem KARSLI	
GOAL -antep	Cem HATUNOĞLU	Türkiye Prog.Md.
Maya Vakfı -ist.	Leyla AKÇA	Klinik Direktörü
	Ceren ACARTÜRK	Akademik Danış.
SG Day.Der. Hatay	Kadir BEYAZTAŞ	Prog. Koord.
Suryeliler Ensar Der. -kayse.	Mus'ab Elni'me	Bşk. Yrd.
People in Need - antep	Efsun İLHAN	Eğ. Prj. Sorum.
Dünya Türkistan Derneği-ank	Abdullah AKYOL	Başkan
Afgan-Özbek Der. -ank.	Muhammet Selim Bukhara	Temsilci
Suriye Yenigün Derneği	Ahmad Fattal	Bşk. Yrd.
Suriye Türk. Dost. Der.	Yusuf MOHAMAD	
Güeydoğum Derneği	Ferhat TAŞ	
	Seniye ŞAYHAN	
	İsmail BAHTİYAR	
	Ülker AYDIN	
	Serpil ERTEKİN	

KATILIMCI KİŞİLER		
	M. Hilmi DÜLGER	Milletvekili
	Metin ÇOBANOĞLU	Milletvekili
	Halil IŞIK	Vali
	Mehmet Savaş POLAT	Avukat
	Burcu ÇALIK	AA Muhabir